

СТ А Н О В И Щ Е

**от проф. д-р Евгения Николова Коцева,
преподавател по Криминалистика
в Юридически факултет на Софийския университет
"Св. Климент Охридски"**

**на дисертационния труд на докторанта
Никола Светославов Влахов на тема
"Престъпления против правосъдието"**

**за присъждане на образователната и научна степен "доктор"
по професионално направление 3.6. Право,
научна специалност Наказателно право**

Никола Светославов Влахов, редовен докторант в Нов български университет, Магистърски факултет, Департамент "Право", секция "Наказателноправни науки" е представил дисертация на тема "Престъпления против правосъдието" в обем 231 страници.

Съдържанието на дисертационния труд обхваща увод, четири глави и заключение, списък на използваната литература - 101 заглавия (български и чуждестранни източници).

Темата на представеното научно изследване "Престъпления против правосъдието" е много актуална предвид назрялата необходимост от реформи в последните години в съдебната власт, както и необходимостта от осъвременяване на наказателното законодателство у нас.

При разработването на представения труд е използвана традиционната методика за правни изследвания - въпросите са разгледани от задълбочен теоретичен аспект, тяхното приложение в практиката, анализирани са конкретните проблеми и се предлагат решения за тях. Направен е задълбочен анализ на престъпленията - Глава осма, раздел Трети от Наказателния кодекс на Република България, разгледана е правната уредба по поставената тема, направени са редица предложения *de lege ferenda* във връзка с нейното подобряване.

Предвид основните цели на изследването - изследване на нормите, относими към криминализацията на посегателствата против правосъдието, направеният анализ на теоретичните източници по темата, аналитичния преглед на съдебната практика, както и направените предложения за законодателни промени във връзка с оптимизиране и актуализиране на наказателноправната защита на правосъдната дейност, се определят съответно и задачите за решаване в труда, успешно формулирани и решени от докторанта чрез използваните методи на изследване.

В Глава първа "Същност на правосъдната дейност. Историческо развитие и обща характеристика на престъпленията против правосъдието" са разгледани конституционните основи на правосъдната дейност, изяснява се понятието "правосъдие" по смисъла на наказателното право, направен е един задълбочен исторически преглед на престъпленията против правосъдието според българското наказателно право, изследвани са и въпроси, отнасящи се до обекта и системата на тези престъпления.

Особено впечатление прави при изясняването на понятието "правосъдие" по смисъла на Наказателния кодекс (НК) предложението на автора към това понятие задължително да се включат също и дейността на прокуратурата и на органите на досъдебното производство, без които съдебната дейност е практически невъзможна, както и дейността на държавните органи, които притежават правомощия и осъществяват изпълнение на влезлите в сила съдебни актове. Определено можем да приемем, че направеното предложение се явява като един от приносите в представения труд.

Към тази глава се отнасят и изследването на въпросите, свързани с изясняване на понятието обект на престъпленията против правосъдието, както и систематизацията на тези престъпления (с оглед техния субект) на групи, интерпретирани в следващите три глави на дисертацията.

Глава втора "Общи престъпления против правосъдието, извършени от лица, чиято престъпна дейност не е обусловена от задължително участие в процеса" обхваща признаците на престъпленията по съответния критерий за тази група. Авторът при анализа на признаците на съставите на видовете престъпления се позовава на съдебната практика, което на свой ред допринася за практическата стойност на труда. Направена е съпоставка

между престъпленията против правосъдието с други деяния и в този смисъл се правят някои предложения за нормативно усъвършенстване.

Обстойно са разгледани признаците на основния състав на престъплението - набедяване по чл. 286 НК, ал. 1 НК, като се предлага към чл. 286 НК *de lege ferenda* да се създаде нова допълнителна алинея 2, да залегне принципът, въз основа на който надлежните органи на властта да бъдат по-лесно определяеми. Авторът предлага и нова формулировка на самия текст, това е безспорен принос в изследването му. Принос е и предложението към санкцията на чл. 286, ал. 1 и 2 НК *de lege ferenda* да се добави изразът "*но не с по-тежко наказание от предвиденото за набедения*".

При анализа на съставите на престъплението по чл. 287а НК, във връзка с извършване на незаконни действия с информация, придобита със специални технически средства с цел заблуждаване орган на съдебната власт, предвид текста на т. 4 на чл. 287а НК се предлага промяна на систематическото място на престъпленията с предмет на информация, придобита със СРС, като се приобщи към престъпленията по служба. В тази връзка са посочени редица аргументи.

Отделено е и подобаващо място на престъплението склоняване на длъжностно лице да наруши служебно задължение във връзка с правораздаването (чл. 289 НК), като е обърнато внимание и на въпроса за съотношението между престъплението по чл. 289 НК и активния подкуп по чл. 304а НК, анализирани са признаците на престъплението лично укривателство (чл. 294 НК).

Авторът и тук предлага *de lege ferenda* текстът "*с цел за имотна облага*" в ал. 2 на чл. 294 НК да бъде заменен със "*с цел да се набави за себе си или за друго имотна облага*".

Глава трета. Общи престъпления против правосъдието, извършени от лица, чиято престъпна дейност е обусловена от тяхно участие в процеса.

В тази глава са разгледани признаците на престъплението лъжесвидетелстване (чл. 290, ал. 1 НК). Авторът отбелязва възникналите права и задължения при разпита на свидетеля от надежден орган, като тук обаче би могло да се обърне по-голямо внимание на основните въпроси, отнасящи се до тактиката на провеждането на този вид разпит предвид неговата специфика и по-конкретно подготовката на разпита, определяне предмета на разпита (набелязване на факти и обстоятелства, които могат да

бъдат установени), участниците, формулиране на въпросите, които ще бъдат поставени (уточняващи, контролни, разясняващи и пр.).

Това се отнася и до разгледаните други деяния като даване на неверен превод или тълкуване (чл. 290, ал. 2 НК) и др.

Що се отнася до разгледаното престъпление - даване на невярно заключение от вещо лице (чл. 291, ал. 1 и 2 НК), което има общи признаци с деянието по чл. 290, ал. 1 НК) наред с разгледаната наказателноправна характеристика би могло да се обърне внимание и на факта, че незадължителният характер на експертното заключение налага и внимателната му оценка. Това се диктува от съображения, че извъшването на експертизата е по същество извън погледа на компетентния орган, изясняването на съответните обстоятелства по делото в много случаи при голяма част от съдебните експертизи са научни знания. На оценка подлежат не само изводите, т.е. експертното заключение в тесния смисъл на думата, а и цялото съдържание на протокола на експертизата. Проблемите за проверката и оценката на експертното заключение стоят на една плоскост в наказателното и в гражданското производство.

В тази глава са разгледани също и спецификите на нормата по чл. 292 НК, предвиждащи обстоятелства, при наличието на които отпада наказуемостта за извършеното лъжесвидетелстване или даване на невярно заключение на вещо лице (чл. 292, ал. 1 НК) или пък лъжливо документиране пред съда (чл. 290а, ал. 2 НК) и други престъпления.

Глава четвърта. Длъжностни престъпления против правосъдието

Структурата на разгледаните престъпни деяния в тази глава следва вече възприетата на предхождащите я глави. Нормите от групата на длъжностните престъпления против правосъдието са съпоставени предвид други сходни с тях деяния и институти на НК.

В представения дисертационен труд е направена пълна характеристика на престъпленията против правосъдието. Направени са и редица предложения *de lege ferenda*, резултат от проведените изследвания от докторанта, съдебната практика и законодателството. Предложенията могат да бъдат в голяма полза на ефективните резултати в борбата с тази престъпност. По-голяма част от тях се отнасят до престъплението набедяване (чл. 286 НК); престъплението незаконни действия с информация, придобита с СРС с цел заблуждаване на орган на съдебната власт (чл. 287а, т. 4 НК); престъпленията лично

укривателство (чл. 294 НК), лъжливо документиране в писмена декларация (чл. 290а НК); неизпълнение на присъдено парично задължение в едногодишен срок въпреки наличието на средства (чл. 293а НК); попречване или осуетяване изпълнението на съдебно решение или неизпълнение на други актове (чл. 296 НК); употреба на противозаконни принудителни средства с цел изтръгването на признание, наказание, заключение или информация от обвиняем, свидетел и вещо лице (чл. 287 НК).

Освен представения дисертационен труд докторантът има и три научни публикации, както и участия с доклади в редица научни форуми.

В заключение изразявам убедителността си, че представения за защита дисертационен труд на тема "Престъпления против правосъдието" като структура и съдържание напълно отговаря на изискванията за получаване на образователната и научна степен "доктор".

Дисертационният труд представлява едно самостоятелно, цялостно научно изследване по темата, подкрепено с обосновани научни тези, кито предизвикват сериозно внимание, научно-приложни резултати с принос за изследваната проблематика и предложения, повечето от които могат да бъдат споделени. Трудът разкрива много възможности за едно сериозно творческо мислене и прояви на изследователски подход на докторанта.

Предвид изложеното предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Никола Светославов Влахов образователната и научна степен "доктор" в направление 3.6. Право по научната специалност Наказателно право.

10.05.2019 г.

Изготвила становището:
(проф. д-р Евгения Коцева)

